

Näyttötutkinnon perusteet

**TEKSTIILIALAN
AMMATTITUTKINTO
2005**

© Opetushallitus 2005

Taitto: Pirjo Hilkku

Painopaikka: Edita Prima Oy

Helsinki, 2005

ISBN 952-13-2409-0 (nid.)

ISBN 952-13-2410-4 (pdf)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO 6/011/2005

MÄÄRÄYS Velvoittavana
noudatettava

PÄIVÄMÄÄRÄ 30.3.2005

Voimassaoloaika
1.4.2005 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom

Kumoo määräyksen nro
41/011/2001
66/011/96
63/011/96

Muuttaa määräystä nro

TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt tekstiilialan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.4.2005 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Ylitarkastaja

Hanna Troberg

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	9
	1 § Näyttötutkinnot	9
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	9
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintasuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	9
2	Luku	
	TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN ...	10
	1 § Tutkinnon osat	10
3	Luku	
	TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	13

KAIKILLE PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

1 §	Tekstiilialan yhteinen ammattitaito	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
2 §	Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta	14
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	16

VALINNAISET TUTKINNON OSAT

Käsi- ja taideteollinen tekstiili (§ 3–10)

3 §	Kudonta	17
	a) Ammattitaitovaatimukset	17
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	17
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	19
4 §	Värjäys	19
	a) Ammattitaitovaatimukset	19
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21
5 §	Kankaanpainanta	22
	a) Ammattitaitovaatimukset	22
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	22
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	23

6 §	Huovutus	24
	a) Ammattitaitovaatimukset	24
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
7 §	Tekstiilin erikoistekniikat	26
	a) Ammattitaitovaatimukset	27
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	30
8 §	Tekstiilin säilyttävä huolto	30
	a) Ammattitaitovaatimukset	31
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	31
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	32
9 §	Sisustustekstiilien valmistaminen	32
	a) Ammattitaitovaatimukset	33
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	33
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	34
10 §	Täydentävät ja viimeistelevät tekstiilitekniikat	35
	a) Ammattitaitovaatimukset	35
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	35
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	37

Teollinen tekstiili (§ 11–21)

11 §	Langan tai kuitukankaan valmistus	37
	a) Ammattitaitovaatimukset	37
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	37
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	39
12 §	Teollinen kudonta	40
	a) Ammattitaitovaatimukset	40
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	40
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	41
13 §	Teollinen neulonta	42
	a) Ammattitaitovaatimukset	42
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	42
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	44
14 §	Teollinen jatkokäsittelyminen	44
	a) Ammattitaitovaatimukset	44
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	44
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	46
15 §	Tekstiilien testaaminen	46
	a) Ammattitaitovaatimukset	46
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	46
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	47

16 §	Kunnossapidon perusosaaminen	47
	a) Ammattitaitovaatimukset	47
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	47
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	48
17 §	Langan ja kuitukankaan valmistamiseen liittyvien koneiden kunnossapito	49
	a) Ammattitaitovaatimukset	49
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	49
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	50
18 §	Kutomon koneiden kunnossapito	51
	a) Ammattitaitovaatimukset	51
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	51
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	52
19 §	Neulomon koneiden kunnossapito	52
	a) Ammattitaitovaatimukset	52
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	52
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	54
20 §	Tekstiilien jatkokäsittelyihin liittyvien koneiden kunnossapito	55
	a) Ammattitaitovaatimukset	55
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	55
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	55
21 §	Ammattialakohtainen tietotekniikka	56
	a) Ammattitaitovaatimukset	56
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	56
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	56
KAIKILLE VAPAASTI VALITTAVA TUTKINNON OSA		
22 §	Yrittäjyys	57
	a) Ammattitaitovaatimukset	57
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	57
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	59
LIITE	Tekstiilialan kuvaus	60

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyypitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimene-

telmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Huomio tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Tekstiilialan ammattitutkinto muodostuu kahdesta pakollisesta tutkinnon osasta ja kahdesta tai kolmesta valinnaista tutkinnon osasta sekä vapaaehtoisesta yrittäjyysosasta.

Tutkinto on valmis, kun edellä mainitut tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

- 1 § Tekstiilialan yhteinen ammattitaito
- 2 § Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta

Valinnaiset tutkinnon osat

Käsi- ja taideteolliseen tekstiilialaan suuntautuva tutkinnon suorittaja valitsee kaksi tutkinnon osaa (§ 3–10) ja teolliseen tekstiilialaan suuntautuva tutkinnon suorittaja valitsee kolme tutkinnon osaa (§ 11–22).

Käsi- ja taideteollinen tekstiili

- 3 § Kudonta
- 4 § Värjäys
- 5 § Kankaanpainanta
- 6 § Huovutus
- 7 § Tekstiilin erikoistekniikat
- 8 § Tekstiilin säilyttävä hoito
- 9 § Sisustustekstiilien valmistaminen
- 10 § Täydentävät ja viimeistelevät tekstiilitekniikat

Teollinen tekstiili

- 11 § Langan tai kuitukankaan valmistus
- 12 § Teollinen kudonta

- 13 § Teollinen neulonta
- 14 § Teollinen jatkokäsittelyminen
- 15 § Tekstiilien testaaminen
- 16 § Kunnossapidon perusosaaminen
- 17 § Langan ja kuitukankaan valmistamiseen liittyvien koneiden kunnossapito
- 18 § Kutomon koneiden kunnossapito
- 19 § Neulomon koneiden kunnossapito
- 20 § Tekstiilien jatkokäsittelyihin liittyvien koneiden kunnossapito
- 21 § Ammattialakohtainen tietotekniikka

Kaikille vapaasti valittava tutkinnon osa

- 22 § Yrittäjyys

TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINTO			
Kaikille pakolliset tutkinnon osat (1-2) Käsi- ja taideteollinen tekstiili ja Teollinen tekstiili			
1 § Tekstiilialan yhteinen ammattitaito			
2 § Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta			
Valinnaiset tutkinnon osat (3-21)			
KÄSI- JA TAIDETEOLLINEN TEKSTIILI (3-10) valitaan 2		TEOLLINEN TEKSTIILI (11-21) valitaan 3	
3 § Kudonta	7 § Tekstiilin erikoistekniikat	11 § Langan tai kuitukankaan valmistus	17 § Langan tai kuitukankaiden valmistamiseen liittyvien koneiden kunnossapito
4 § Värjäys	8 § Tekstiilin säilyttävä huolto	12 § Teollinen kudonta	18 § Kutomon koneiden kunnossapito
5 § Kankaanpainanta	9 § Sisustustekstiilin valmistaminen	13 § Teollinen neulonta	19 § Neulomon koneiden kunnossapito
6 § Huovutus	10 § Täydentävät ja viimeistelevät tekstiilitekniikat	14 § Tekstiilien jatkokäsittely	20 § Tekstiilien jatkokäsittelyyn liittyvien koneiden kunnossapito
		15 § Tekstiilien testaaminen	21 § Ammattialakohtainen tietotekniikka
		16 § Kunnossapidon perusosaaminen	
Kaikille vapaasti valittava tutkinnon osa			
22 § Yrittäjyys			

3 Luku

TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

KAIKILLE PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

1 § Tekstiilialan yhteinen ammattitaito

Tekstiilialan yhteisellä ammattitaidolla tarkoitetaan niitä tietoja ja taitoja, jotka tekstiilialan ammattilainen hallitsee riippumatta siitä, millä tekstiilialan osa-alueella erityisosaaminen osoitetaan. Sisältö muodostuu yleisesti käytössä olevien materiaalien, tekniikoiden, koneiden ja laitteiden sekä työohjeiden tuntemisesta ja niiden käytöstä työtehtävissä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tuntee tekstiilirakenteet ja materiaalit• osaa valita materiaalit käyttökohteeseen tarkoituksenmukaisesti	<p>Tekstiilialan materiaalit ja materiaalivalinnat</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• hallitsee tekstiilialaan liittyvää sanastoa• osaa nimetä erilaiset tekstiilirakenteet ja tuntee niiden merkitsemistavat• tuntee tekstiilialan yleisesti käytettävät materiaalit• osaa valita ja käyttää materiaaleja huomioiden tuotteen niille asetamat vaatimukset• osaa tekstiilimateriaalien jaottelun• hallitsee standardin mukaiset lyhenteet ja hoito-ohjeet• hallitsee pääpiirteissään prosessit kuidusta viimeistellyksi tasorakenteeksi• hallitsee yleisimmät lankatyypit, sidokset ja niiden vaikutukset tuotteen ominaisuuksiin• tietää pääpiirteissään tekstiilimateriaalien alkuperän.
<ul style="list-style-type: none">• hallitsee tekstiilialan tuotteen valmistusprosessin	<p>Valmistusprosessi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa lukea ja noudattaa työ-

	<p>piirustuksia ja työohjeita</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella valmistuksen työvaiheet • työskentelee taloudellisesti ja järjestelmällisesti • osaa työtä suunnitellessa laskea materiaalin menekin • osaa omaan työhönsä liittyvän dokumentoinnin ja raportoinnin.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee ergonomian ja työturvallisuuden vaatimukset. 	<p>Ergonomia ja työturvallisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää ergonomian ja turvallisuuden merkityksen ja noudattaa niitä omassa työssään • hallitsee keskeisen työturvallisuuslainsäädännön.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastattelulla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämä tutkinnon osa suoritetaan mieluiten muiden tutkinnon osien yhteydessä. Kun näyttö järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

2 § Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta

Tuotantotaloudella ja yritystoiminnalla tarkoitetaan niitä yhteisiä työelämän ja yritystoiminnan käytäntöjä ja vaatimuksia, jotka jokaisen on tunnettava riippumatta siitä, toimiiko hän itse yrittäjänä, työntekijänä toisen palveluksessa, opettajana, järjestötyössä tai muissa alan työtehtävissä. Muiden toimialojen tapaan tekstiilialan toimintoja säädelään yhteiskunnan taholta erilaisilla ohjeilla ja vaatimuksilla. Ympäristövaatimukset ovat yksi tärkeä osa ohjaavaa normistoa.

Tekstiilialan ammattitutkintoon sisältyy myös vapaasti valittavana tutkinnon osana 22 § Yrittäjyys, jossa tutkinnon suorittaja näyttää yrittäjyysosaamistaan laajasti.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee tekstiiliteollisuuden toimialana 	<p>Tekstiiliteollisuuden tunteminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kuvailla edustamansa tekstiilialan merkitystä yhteiskunnan, yrityksensä, työpaikkansa ja omalta kannaltaan osaa arvioida toimialansa tulevaisuuden näkymiä ja ammattitaitovaatimuksia ja tietää, miten ammattitaitoa voidaan ylläpitää ja kehittää.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tarkastella tekstiilialan yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä 	<p>Yritystoiminnan edellytysten tunteminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee toimialaansa niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymiä sekä kehityksen ja markkinoiden mahdollisuuksia mahdollisen oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta osaa tarkastella oman yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta.
<ul style="list-style-type: none"> tietää laadun merkityksen kokonaistoiminnan kannalta 	<p>Laadun merkitys yrityksen kannattavuudessa</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kohdistaa laatuvaatimukset kullekin tuotteelle tunnistaa tuotteiden teknisen laadun osaa hahmottaa kokonaislaadun ja oman osuutensa laadun tekijänä.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee yritysysteistyön ja alihankintatoimintaa hallitsee erilaisia työelämän vuorovaikutustilanteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa pohtia vaihtoehtoja ja rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita osaa tehdä em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia taloudellisesti ja tehokkaasti 	<p>Työn ja tuotteen hinnanmuodostus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida tuotteen tai tuoteryhmän tekemiseen käytetyn ajan ja ymmärtää sen vaikutuksen tuotteen kokonaishintaan • osaa materiaalien taloudellisen käytön ja ymmärtää sen vaikutuksen tuotteen hintaan.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee tekstiiliteollisuutta koskevia ympäristömääräyksiä ja -suosituksia. 	<p>Ympäristövaatimukset Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kertoa, mitä ympäristövaikutuksia on työtehtävän tuotantoketjussa • tuntee tekstiilialan eri materiaalien käytöstä aiheutuvat ympäristövaikutukset • hallitsee tuotannossa syntyvien jätteiden lajittelun ja jälkikäsittelyn.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla tai sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämä tutkinnon osa suoritetaan mieluiten muiden tutkinnon osien yhteydessä. Kun näyttö järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

VALINNAISET TUTKINNON OSAT

Käsi- ja taideteollinen tekstiili

Tutkinnon suorittaja valitsee kaksi osaa (3–10)

3 § KUDONTA

Kudonnalla tarkoitetaan erilaisten sisustus-, vaatetus- ja muiden käyttötuotteiden valmistamista lähinnä perinteisillä kangaspuilla. Työtehtävät liittyvät yksittäiskappaleiden ja pienten sarjojen tekemiseen, ohjaustoimintaan ja alihankintaan. Kutoja osaa suunnitella taiteilijan luonnoksista tai asiakkaan ideoista kudottavia tuotteita sekä suunnitella tuotteille teknisen toteutuksen, materiaalivalinnat ja toteuttaa kudottavan tekstiilin. Kutojan on osattava arvioida milloin koko tuote toteutetaan kutoen ja milloin esim. osa tuotteesta toteutetaan jollain muulla tekniikalla. Tuotteet ovat alusta loppuun käsityövaltaisesti toteutettuja. Niiden toteutuksessa on keskeistä sommittelu, värien käyttö, tyylien ja materiaalien valinta sekä kudonnan tekninen toteutus.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee sisustustekstiilien ja pukeutumisen kulttuuria ja ajan trendejä	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tunnistaa sisustustyyliä ja pukeutushistorian pääpiirteettunnistaa ajan trendejä niin sisustuksessa kuin pukeutumisessa ja osaa kuvata ja hyödyntää niitä kudonnassa.
<ul style="list-style-type: none">osaa tulkita mallia/luonnosta ja laatia kudottavien kankaiden ohjeet	<p>Valmistuksen suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa lukea ja tulkita taiteilijan luonnosta ja tehdä työpiirrokset ja ohjeet kudottavaan työhönosaa laatia työohjeita perinteisille ja moderneille kudottaville tuotteilleosaa työstää tuotetta ja sen ohjetta niin että sen mukaan pystytään valmistamaan piensarjaosaa laatia kudonnaisten mallipiirustuksiaosaa dokumentoida kudonnaisia, kuvaten, piirtäen sekä tallentaen niiden työohjeita ja materiaalinäytteitä niin, että niiden avulla työ voidaan tarvittaessa myöhemmin valmistaa.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita kudottaviin tuotteisiin soveliaimman tekstiilimateriaalin 	<p>Materiaalin valinta ja merkitys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee materiaalien käyttöominaisuudet ja osaa valita alkuperäiseen malliin sopivimmat sidokset ja värit • osaa valita kudottavan tekstiilin materiaalin niin, että se soveltuu visuaalisilta ominaisuuksiltaan tuotteen sidokseen, tiheyteen, käyttöominaisuuksiin, laatuun ja viimeistelyyn.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kutoa ja käyttää kudonnan työvälineitä, koneita ja laitteita eri työvaiheissa sekä osaa viimeistellä kudotun kankaan käyttötarkoituksen mukaan. 	<p>Valmistusprosessin hallinta ja viimeistely Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hoitaa kangaspuut ja kudonnan eri työvälineet sekä valita käyttökelpoisimmat kangaspuut ja ylläpitää ne käyttökunnossa • osaa käyttää kutojan perustyövälineitä ja -laitteita taloudellisesti ja ergonomisesti • osaa käyttää erilaisia sidoksia tarkoituksen mukaisesti niin perinteisissä kuin moderneissakin käyttö- ja koristetekstiileissä sekä osaa tarvittaessa yhdistää kudontaan muuta tekstiilitekniikkaa ja viimeistystä • osaa huomioida kudonnassa niiden tekstiilien erikoisluonteen, jotka voivat olla osa isommasta kokonaisuudesta ja ovat yhdistettävissä kokonaisuudeksi • osaa korjata kudontavirheet ja tehdä perusviimeistyksen erilaisille kankaille sekä valita tarkoituksenmukaisen viimeistyksen huomioiden kankaan käyttö, materiaali ja sidos • osaa hyödyntää muita tekstiilitekniikoita tuotteen tarkoituksenmukaisessa viimeistyksessä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu kudonnan keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi viimeistelyä ja hinnoittelua unohtamatta. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

4 § VÄRJÄYS

Värjäyksellä tarkoitetaan tekstiilien kappalevärjäystä, kasvivärjäystä ja erilaisilla kuviovärjäystekniikoilla tehtävää kankaan kuviointia. Värjäyksen työtehtävät liittyvät käsi- ja pienteollisuuteen ja pienimuotoiseen sarjatuotantoon. Värjäri osaa suunnitella mallinmukaisen värin ja tehdä sille reseptin, jolla voidaan myöhemmin värjätä samaa sävyä. Värjäri osaa tulkita taiteilijan luonnoksesta millä estovärjäysmenetelmällä kuviot on toteutettavissa. Värjäri osaa hyödyntää värjäystä osana muita tekstiilitekniikoita.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee värjäyksen historiaa ja osaa hyödyntää sitä tuotteissa ja tuotteiden viimeistelyssätuntee eri värjäysmenetelmät ja väriaineet	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa valita oikean värjäystavan ja -aineet kullekin materiaalilletuntee synteettisillä- ja luonnonväreillä värjäämisenosaa valita tarkoituksenmukaisimman kuviointitavan nykyaikaisiin tekstiileihin sekä perinnetekstiileihintuntee perinteiset tekstiilit, joissa on käytetty kuviovärjäystä, kuten kastovärjäys, ikat, plangi ja batiikki.
<ul style="list-style-type: none">osaa laatia värjäysohjeet (reseptit) ja värjätä	<p>Värjäyksen valmistuksen suunnittelu ja toteutus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa lukea ja laatia värjäysreseptejä eri materiaaleille ja toimia niiden mukaisestiosaa laatia havainnolliset värjäysohjeet koko värjäysprosessilleosaa suunnitella ja toteuttaa vär-

	<p>jäystä osana muita tekstiili- tekniikoita</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä värjäyksen esivalmistelutyöt • tuntee työskentelyyn liittyvät turvallisuusvaarat ja osaa työskennellä riskejä välttämällä • osaa käyttää tarvittavia suojaimeja oikein ja tarvittavissa tilanteissa • hallitsee väri- ja apuaineiden käsittelyn sekä työvälineiden käytön ja tekniikan sekä osaa pitää työvälineet ja tilan kunnossa • osaa värjätä materiaaleja niille sopivilla värjäysmenetelmin, niin että lopputulos on halutun värinen ja tarvittaessa tasainen • osaa viimeistellä värjäten.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita mallipiirroksen värjäys- tekniikan ja kuviovärjäysohjeet • osaa toteuttaa kuviovärjäyksen 	<p>Kuviovärjäyksen valmistuksen suunnittelu ja toteutus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita mallipiirroksen parhaiten soveltuvan kuviovärjästekniikan • osaa tehdä värjäyksen esivalmistelutyöt • hallitsee erikoistyövälineiden käytön ja tekniikan sekä osaa pitää työvälineet kunnossa • osaa suunnitella ja toteuttaa kuviovärjäystä tekstiilien kuviointi ja viimeistelytekniikkana • osaa laatia havainnolliset värjäys- ja kuviovärjäysohjeet sekä määrittää värjäysajat • osaa toteuttaa kuviovärjäyksen suunnitelmiansa mukaan • osaa laatia yksittäiskappaleiden värjäysohjeista pienten sarjojen värjäysohjeet • hallitsee erityisen tarkkuuden työskentelyssään.

<ul style="list-style-type: none"> tuntee kasvivärjäyksessä käytetyt kasvit ja sienet ja osaa värjätä niillä. 	<p>Kasvivärjäyksen suunnittelu ja toteutus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää kasvivärjäystä tarkoituksenmukaisesti tunnistaa luonnossa värjäykseen käytettävät kasvit ja sienet ja tietää niiden keräystavat ja keräysajat hallitsee keräämiseen ja käyttöön liittyvät ympäristönäkökohdat ja osaa kerätä värjäysmateriaalia luontoa säästäen osaa käyttää värjäyksessä tuoreita kasveja ja sieniä sekä osaa säilöä oikein keräämäänsä materiaalia osaa tehdä kasvivärjäyksen esivalmistelut hallitsee kasvivärjäyksessä käytettävät kemikaalit ja osaa toimia työturvallisesti osaa kirjata värjäysreseptin osaa värjätä kasveilla ja sienillä tarkoituksenmukaisesti ja osaa hyödyntää kasvivärjäystä osana muita tekstiiliteknikoita.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu värjäyksen keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi viimeistelyä ja hinnoittelua unohtamatta. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

5 § Kankaanpainanta

Kankaanpainannalla tarkoitetaan tekstiilitekniikkaa, jonka avulla voidaan kuvioida erilaisessa muodossa olevaa tekstiiliä, vaatetta, kangasta ja lankavalmistetta. Työt ovat käsi- ja pienteollisuutta, jolloin kankaanpainanta on yksittäisten kappaleiden tai pienten sarjojen valmistamista käsityövaltaisesti. Kankaanpainannan työtapoja ovat pigmentti-, reaktio-, etsi- yms. painanta. Tyypillisiä tuotteita ovat sisustus- ja vaatetuskankaat sekä esimerkiksi keittiötuotteet ja lahjatavarat. Käsityövaltaista kankaanpainantaa voidaan pitää myös muiden tekstiilitekniikoiden viimeistysmenetelmänä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee sekä kankaanpainannan historiaa että sisustustekstiilien ja pukeutumisen kulttuuria ja ajan trendejä	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee erilaisia painotekniikoitatunnistaa ajan trendit niin sisustuksessa kuin pukeutumisessa ja osaa kuvata ja hyödyntää niitä painokankaiden toteutuksessatunnistaa erilaisia sisustustyyliä ja pukuhistorian pääpiirteet.
<ul style="list-style-type: none">osaa tulkita luonnoksia ja laatia ohjeita eri käyttötarkoitukseen painettaville kankaille ja tuotteille	<p>Valmistuksen suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa lukea ja tulkita taiteilijan mallia ja tehdä raportin ja työohjeen painettavaan kankaaseen tai tuotteeseenosaa laatia suunnitelmia ja ohjeita kappale- ja metritavaran toteutukseen niin että niiden perusteella pystytään valmistamaan tuoteosaa kehittää yksittäiskappaleesta sarjatuotteen ja tehdä sille työohjeenosaa laatia painokankaiden mallipiirustuksia ja kuvata painokankaan tai -tuotteen käyttöympäristössäänosaa dokumentoida kankaanpainantaa kuvaten, piirtäen sekä tallentaen niiden raportteja, työohjeita ja materiaalinäytteitä niin, että niiden avulla työ voidaan tarvittaessa myöhemmin valmistaa.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita painettaviin tuotteisiin soveliaimman tekstiilimateriaalin 	<p>Materiaalin valinta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida tekstiilimateriaalin valinnassa käytettävyyden kannalta tärkeimmät materiaalin ominaisuudet, jotka yhdessä valitun painomenetelmän ja värien kanssa säilyttävät mallin alkuperäisen luonteen ja halutun kankaan tunnun • osaa valita painettavaan tekstiiliin sellaisen materiaalin, jonka pintastruktuuri sopii ja korostaa painettavaa pintaa ja parantaa sen käyttöominaisuuksia, laatua ja viimeistelyä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa painaa erilaisilla menetelmillä kangasta ja valmiita tuotteita • osaa viimeistellä painetut tuotteet painomenetelmän ja käyttö-tarkoituksen mukaan. 	<p>Valmistusprosessin hallinta ja viimeistely Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella ja toteuttaa painopöydän ja seulat sekä huoltaa niitä ja muita työvälineitä ja -laitteita • osaa käyttää perustyövälineitä taloudellisesti ja ergonomisesti • osaa yhdistää painokankaaseen värjäystä • osaa soveltaa erityyppisiä painomenetelmiä yksittäiskappaleissa ja sarjatuotteissa • osaa tehdä perusviimeistyiä erilaisilla painetuilla kankaille • osaa valita tarkoituksenmukaisen viimeistelyksen käytettävään tuotteeseen huomioiden materiaalin valinnan, painettavan pinnan rakenteen ja tuotteen myöhemmän huollon • osaa hyödyntää muita tekstiilitekniikoita tuotteen tarkoituksenmukaisessa viimeistelyssä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu kankaanpainannon keskei-

simmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi viimeistelyä ja hinnoittelua unohtamatta. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projekti-tehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

6 § Huovutus

Huovutuksella tarkoitetaan erilaisten sisustus-, vaatetus- ja muiden käyttötuotteiden huovuttamista perinteisesti lampaanvillasta joko hieronta- tai rullausmenetelmällä.

Työtehtävät liittyvät pääasiassa yksittäiskappaleiden ja pienten sarjojen tekemiseen, ohjaustoimintaan ja alihankintaan. Huovuttajan ammattialueeseen kuuluu tulkita taiteilijan luonnoksia huovutettavista tuotteista, suunnitella tekninen toteutus ja huovuttaa tekstiili. Huovuttajan on oivallettava, millä menetelmällä ja miten luonnos toteutetaan joko pelkästään kuidusta huovuttaen vai tukikangasta apuna käyttäen ja toteutetaanko joku osa muulla tekstiilitekniikalla. Huovuttajan on osattava suunnitella asiakkaan materiaalista, kuvioaiheesta tai tarpeesta lähtevä yksittäiskappale ja toteuttaa se. Tuotteet voivat olla alusta loppuun käsityövaltaisesti toteutettuja tai niissä voidaan käyttää puolivalmista esihuopaa ja hyödyntää teollisuuden koneita ja laitteita. Tuotteiden toteutuksessa keskeistä on sommittelun, väriopin, tyylien, materiaalien ja huovutustekniikoiden yhdistäminen.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee huovutuksen historiaa sekä sisustustekstiilien ja pukeutumisen kulttuuria ja ajan trendejä 	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee huopa-alueet ja niiden perinteiset tekstiilit ja osaa hyödyntää niitä omassa huovutuksessaan tunnistaa eri sisustustyyliä ja pukuhistorian pääpiirteet tunnistaa ajan trendejä sisustuksessa ja pukeutumisessa ja osaa hyödyntää niitä huovutuksessa.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tulkita ja laatia ohjeita eri käyttötarkoitukseen huovutettavien tuotteiden valmistamiseksi sekä kolmiulotteisten töiden tekemiseksi 	<p>Valmistuksen suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa lukea ja tulkita taiteilijan mallia ja tehdä tarvittavat työpiirrookset ja -ohjeet huovutusta varten ymmärtää pohjaväriin vaikutuksen huovutettavan tuotteen väri-suunnittelussa

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia perinteisten ja modernien tasohuovutusten ja kolmiulotteisten huopien suunnitelmia ja ohjeita tuotteen valmistusta varten • osaa hankkia tarvittaessa teollisuudesta filtaus- ja vanutuspalvelua • osaa työstää tuotetta sarjatuotteeksi ja laatia sille valmistusohjeet sekä pystyy valmistamaan piensarjan • osaa laatia huovutettavien tuotteiden mallipiirustuksia ja kuvata niitä käyttöympäristössään • osaa dokumentoida huovutusta kuvaten, piirtäen sekä tallentaen niiden työohjeita ja materiaalinäytteitä niin, että niiden avulla tuote voidaan tarvittaessa myöhemmin valmistaa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita huovutettavaan työhön soveliaimman materiaalin 	<p>Materiaalin valinta ja merkitys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa erilaiset villalaadut ja tuntee niiden huopumiskyvyn ja käyttöominaisuudet • osaa huomioida tekstiilimateriaalin valinnassa käytettävyyden kannalta tärkeimmät materiaalin ominaisuudet, jotka yhdessä valitun villan ja menetelmän kanssa säilyttävät mallin alkuperäisen luonteen • osaa valita huovassa käytettävän tekstiilimateriaalin niin että se joko tukee tai koristaa, se on esteettisesti ominaisuuksiltaan tuotteen käyttötarkoitukseen sopiva ja parantaa tuotteen käyttöominaisuuksia, laatua ja viimeistelyä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa huovuttaa ja hyödyntää puolivalmisteita, neulausta sekä koneita ja laitteita eri työvaiheissa sekä osaa viimeistellä huovutetun työn käyttötarkoituksen mukaan. 	<p>Valmistusprosessin hallinta ja viimeistely Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa järjestää huovutustilan ja hankkia käytettävät välineet sekä hoitaa ja huoltaa niitä • osaa hyödyntää erilaisia huovuttajan

	<p>perustyövälineitä taloudellisesti sekä ergonomisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää erilaisia puoli- valmisteita, esihuopaa ja neula- huopaa ja neulausta tarkoituksen mukaisesti taso- ja kolmiulotteisissa töissä • osaa tarvittaessa yhdistää huopaan muuta tekstiilitekniikkaa • osaa huovuttaa tekstiilejä, jotka ovat osana isompaa kokonaisuutta tai yhdistettävissä kokonaisuudeksi • osaa korjata huovutusvirheitä ja tehdä perusviimeistyksen erilaisille huoville • osaa valita tarkoituksen mukaisen viimeistyksen kankaan käyttö- tarkoituksen ja materiaalin sekä pintastruktuurin kannalta • osaa hyödyntää muita tekstiili- tekniikoita tuotteen tarkoituksen- mukaisessa viimeistyksessä.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu huovutuksen keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi viimeistelyä ja hinnoittelua unohtamatta. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

7 § Tekstiilin erikoistekniikat

Tekstiilin erikoistekniikoilla tarkoitetaan huovutusta, neulontaa, kankaanpainantaa, värjäystä, punontaa ja pitsejä, joilla voidaan monipuolistaa tekstiiliosaamista ja erilaistaa tuotantoa ja tekemistä. Erikoistekniikoita käytetään erilaisten sisustus-, vaatetus- ja käyttötekstiilien valmistuksessa käsi- ja taideteollisuudessa hyödyntäen alan koneita sekä tietotekniikkaa. Työtehtävät liittyvät pääasiassa yksittäiskappaleiden ja pienten sarjojen tekemiseen, ohjaustoimintaan ja alihankintaan. Tekstiilin ammattilaisen ammattikuvaan kuuluu tulkita taiteilijan luonnoksia valmistettavista tuotteista, suunnitella tekninen toteutus ja toteuttaa tekstiili. Tekstiilin ammatti-

laisen on osattava laskea, milloin tuote kannattaa toteuttaa useammalla tekniikalla. Tekstiilin ammattilaisen on osattava suunnitella asiakkaan materiaalista, kuvio-aiheesta tai tarpeesta lähtevä yksittäiskappale ja toteuttaa se. Tuotteet ovat alusta loppuun käsityövaltaisesti toteutettuja ja niiden toteutuksessa keskeistä on sommittelun, värien käytön, tyylien, materiaalien ja tekniikoiden ammattitaitoinen soveltaminen.

Tutkinnon suorittaja valitsee vähintään kaksi erikoistekniikkaa seuraavista: huovutus, neulonta, kankaanpainanta, värjäys, punonta ja nauhojen valmistus tai pitsien valmistus.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia tekstiilin erikoistekniikoita ja niiden historiaa tunnistaa ajan trendejä 	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa erilaiset tekstiilin erikoistekniikat sekä osaa kuvata niitä tietää miten erikoistekniikoita on yhdistetty perinteisissä sisustus-tekstiileissä ja vaatetuksessa osaa hyödyntää erikoistekniikoita ja yhdistää niitä toiseen tekstiilitekniikkaan tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti tunnistaa ajan trendejä sisustus- ja vaatetuskankaissa.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tulkita mallia ja laatia ohjeet eri käyttötarkoitukseen toteutettaville kankaille, joihin yhdistetään tekstiilin erikoistekniikkaa: huovutusta, neulontaa, punontaa, kankaanpainantaa, värjäystä tai pitsiä 	<p>Valmistuksen suunnittelu Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa lukea ja tulkita taiteilijan mallia, valita sopivimman erikoistekniikan ja tehdä työpiirroksot ja -ohjeet toteutettavaan tuotteeseen osaa dokumentoida erikoistekniikoita kuvaten, piirtäen sekä tallentaen niiden mallipiirroksia, työohjeita ja materiaalinäytteitä niin, että niiden avulla tuote voidaan tarvittaessa myöhemmin valmistaa.
<ul style="list-style-type: none"> osaa valita materiaalit ja huovuttaa 	<p>Erikoistekniikat Huovutus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää erilaisia villalaaatuja ja puolivalmisteita ja yhdistää huopaan muita materiaaleja

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee huovutuksen työvälineet, laitteet ja apuaineet • osaa hieronta-, rullaus- ja neulaus-tekniikan • tietää miten saadaan aikaan erilaisia huopapintoja • osaa valmistaa kolmiulotteista huopaa kaavan avulla • hallitsee huovutuksen valmistusprosessin ja osaa viimeistellä huovan.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalit ja neuloa 	<p>Neulonta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia neulemateriaaleja, välineitä ja laitteita • osaa käsinneulonta- ja kone-neulontatekniikat • tuntee erilaiset tasoneuleet • osaa neulakinnastekniikan • osaa erilaiset virkkaus- ja koukkuamistekniikat sekä osaa hyödyntää niitä tekstiilien viimeistelyssä ja koristelussa • hallitsee neulonnan valmistusprosessin ja osaa viimeistellä neuloksen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalit ja painaa kangasta 	<p>Kankaanpainanta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kankaanpainannan materiaalit, työvälineet ja laitteet • osaa erilaiset tekniikat sekä tuntee painovärit ja estoaineet • osaa esikäsitellä painettavan kankaan • osaa suunnitella mallin raporttiin • hallitsee kankaanpainannan valmistusprosessin • osaa painaa erilaisilla menetelmillä yksittäiskappaleita ja metritavaraa • osaa viimeistellä painetun kankaan.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalin ja värin sekä värjätä 	<p>Värjäys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaiset väriaineet, apuaineet, välineet ja laitteet • hallitsee värjäyksen valmistusprosessin • osaa värjätä selluloosa- ja proteiini-kuituja • osaa värjätä valmiita tuotteita, kangasta, lankaa ja kuituja • osaa tehdä värjäysreseptin • osaa kuviointivärjäysmenetelmiä • osaa viimeistellä värjätyn kankaan.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalin ja punoa sekä kutoa nauhaa 	<p>Punonta ja nauhat Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia perinteisiä nauha- ja punontatekniikoita: nyörit, punokset, viitelöinti, lauta- ja pirtanauha • tuntee nauhojen ja punosten perinteisen käytön • osaa valita käyttötarkoitukseen sopivan nauhan tai punoksen • osaa valita oikean materiaalin ja välineet • osaa suunnitella ja valmistaa nauhan • osaa hyödyntää punoksia ja nauhoja erilaisissa tekstiilitekniikoissa koristeena ja viimeistelyssä • osaa viimeistellä nauhat ja punokset.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalin ja valmistaa erilaisia pitsiä 	<p>Pitsit Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia pitsitekniikoita: fransu, makramee, nypläys, nyytinki, verkkopitsi, frivolité, revinnäiset sekä ommellut pitsit • osaa valita oikean materiaalin ja välineet valmistettavaan pitsiin • osaa soveltaa työhönsä sopivinta pitsitekniikkaa • tuntee pitsien perinteisen käytön • hallitsee pitsien valmistuksen erilaisilla pitsitekniikoilla

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa viimeistellä pitsin ja kiinnittää sen tuotteeseen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa viimeistellä erikoistekniikalla toteutetun tuotteen. 	<p>Viimeistely</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa koristella erikoistekniikoilla tekstiilejä ja vaatteita • osaa valita ja tehdä tekstiileille tarkoituksen mukaisen perusviimeistyksen materiaalien ja käyttö-tarkoituksen vaatimalla tavalla.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan erikoistekniikoihin liittyvistä keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi viimeistelyä ja hinnoittelua unohtamatta. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

8 § Tekstiilien säilyttävä hoito

Tekstiilien säilyttävällä hoidolla tarkoitetaan käsiteollisia tekstiilitaitoja yhdistettynä kulttuuriosaamiseen, jotta kodin erilaisten sisustus-, vaatetus- ja muiden koriste- ja käyttötuotteiden korjaaminen, puhdistaminen ja muu hoito mahdollistaa tuotteen turvallisen säilyttämisen. Tämän tutkinnon osan suorittaneella on vankka kulttuuriosaaminen, joka antaa tietoja ja taitoja tekstiilien hoitoon. Hän pystyy erottamaan tekstiilikonservoinnin ja tekstiilihuollon. Hänen työtehtävänsä liittyvät pääasiassa yksittäiskappaleitten puhdistamiseen ja korjaukseen, jotka estävät tekstiilin haurastumisen ja pilaantumisen sekä mahdollistavat säilytyksen ja käytön. Tekstiilin ammattilaisen ammattikuvaan tekstiilien säilyttävässä huollossa kuuluu tunnistaa tekstiilin arvo museaalisenä esineenä tai henkilökohtaisena muistona ja toimia sen mukaan. Tämän tutkinnon osan suorittaneen tulee osata tarvittaessa käyttää tekstiilikonservoinnin asiantuntemusta valitessaan tekstiilituotteille korjaus-, hoito- ja säilytysuunnitelmia. Hänen on tunnettava vanhoja esineitä koskeva lainsäädäntö. Hänellä on oltava vankan tekstiiliosaamisen (kudonta, värjäys, pistokirjonta) lisäksi taito hankkia uusia korjaus- ja parsintatekniikoita.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee suomalaisen talonpoikaiskulttuurin sisustustekstiilejä ja vaatteita sekä alueellista ja paikallista tekstiiliperinnettä 1800-luvulta lähtien 	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa ajoittaa tekstiilit oikeisiin aikakausiin, tunnistaa niiden tyylin ja kuhunkin aikakauteen liittyvää tapakulttuuria ja arvoja osaa selostaa tiettyyn tekstiilituotteeseen liittyvän historian tunnistaa huollettavan tuotteen tekotavan ja materiaalit sekä osaa arvioida hoidon tarpeen.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia kankaita, tuki-kankaita, lankoja ja nauhoja, joita voidaan käyttää tekstiilien säilyttäessä hoidossa 	<p>Materiaalien ja tarvikkeiden tunnistaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja osaa hankkia tarvittavia materiaaleja, joita voidaan käyttää tekstiilien säilyttävässä hoidossa.
<ul style="list-style-type: none"> tietää, mitä käsitteet konservointi, restaurointi, entisöinti, rekonstruointi ja käyttökuntoon korjaaminen tarkoittavat ja tietää, miten näitä sovelletaan tekstiilien säilyttävässä huollossa 	<p>Säilyttävän huollon tekniikat</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> pystyy kertomaan, mihin tekstiileihin erilaisia säilyttävän hoidon toimenpiteitä tyyppillisesti sovelletaan, mitä niistä tekee tavallisesti asiantuntija ja mikä vaatii yleensä sellaista erityisosaamista, että työ ohjataan erityisosaajien tehtäväksi.
<ul style="list-style-type: none"> osaa suorittaa tekstiilin säilyttävän huollon. 	<p>Säilyttävän huollon suunnittelu ja toteutus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa laatia kirjallisen hoitosuunnitelman säilytettävästä tuotteesta ja osaa tehdä työlle realistisen hinta-arvion erittelyineen pystyy suorittamaan tehtäväksi annetun vanhan tekstiilin imuroinnin ja mahdollisen pesun sekä korjaamaan repeämät, liestymät ja kulumiset tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että tekstiilin historiallinen arvo ei kärsi, eikä toimenpiteestä aiheudu uusia korjaamista tarvitsevia vaurioita

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä korjauksen lisäksi säilytys- tai käyttösuunnitelman ja antaa tarvittavan jatkohoito-ohjeen • osaa tehdä tarkoituksenmukaiset materiaali- ja tarvikevalinnat • osaa kuvata entistämensä tuotteen ja laatia kirjallisen korjauskertomuksen asiakasta varten • osaa dokumentoida työskentelyään.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan säilyttävän huollon keskeisimmistä työtehtävistä. Näytön tulee muodostaa tekstiilituotteen huolto prosessi arvioinnista jatkohoito-ohjeisiin, hinnoittelua unohtamatta. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

9 § Sisustustekstiilien valmistaminen

Sisustustekstiilien valmistamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä sisustusarkkitehdin tai sisustussuunnittelijan kanssa tehtäviä erilaisia sisustuskankaita ja -elementtejä, jotka valmistetaan erilaisilla tekstiilitekniikoilla tiettyyn tilaan ja tietylle asiakkaalle tai myyntiin sisustusliikkeeseen. Sisustustekstiilin valmistajan tehtävät liittyvät pääasiassa yksittäiskappaleitten ja pienten sarjojen tekemiseen. Hänen ammatti-alueeseensa kuuluu tulkita sisustajan luonnoksia ja tehdä käytännön suunnitelmat tekniseen toteutukseen ja toteuttaa sisustustekstiili. Sisustustekstiilin valmistajalla on oltava vahvan tekstiilitekniikoiden osaamisen lisäksi visuaalista osaamista. Lisäksi hänen on osattava asentaa sisustustekstiilejä tilaan. Tuotteet ovat alusta loppuun käsityövaltaisesti toteutettuja ja niiden toteutuksessa on keskeistä sommittelu, värien valinta, tyyli, materiaalit ja tekniikka.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee sisustustekstiilikulttuuria, tyylejä ja ajan trendejä • tietää mitkä asiat vaikuttavat sisustuksessa 	<p>Alan tunteminen ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri sisustusalan tyylejä ja ajan trendejä • osaa kuvata tyylejä ja trendejä sekä hyödyntää niitä työssään • osaa hahmottaa kolmiulotteista tilaa • tuntee värien, muotojen, tilan ja valon vaikutuksen sisustuksessa • osaa hyödyntää tilasomittelua sisustustöissään.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita mallia ja laatia toteutus-suunnitelmia sisustustekstiileille 	<p>Sisustustekstiilin valmistuksen suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea ja tulkita taiteilijan mallia ja tehdä työpiirroksot ja -ohjeet eri tavoin toteutettavalle sisustustekstiilille • osaa laatia erilaisten perinteisten ja modernien sisustustekstiilien suunnitelmia ja ohjeita niin että pystyy niiden perusteella valmistamaan tuotteen • osaa työstää tuotetta ja sen työ-ohjeita niin, että niiden perusteella voidaan valmistaa piensarja • osaa laatia sisustustekstiilin mallipiirustuksia ja kuvata sen käyttöympäristössään • osaa dokumentoida sisustustekstiilejä valokuvaten ja piirtäen • osaa tallentaa niiden työohjeita ja materiaalinäytteitä niin, että työ voidaan tarvittaessa valmistaa myöhemmin.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita sisustustekstiileihin soveliaimman materiaalin 	<p>Materiaalin valinta ja merkitys</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida tekstiilimateriaalin valinnassa käytettävyyden kannalta tärkeimmät materiaalin ominaisuudet, esim. paloturvallisuuden, pölyttömyyden ja allergia-

	<p>ystävällisyyden, jotka yhdessä muun toteutuksen kanssa säilyttävät mallin alkuperäisen luonteen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita sisustustekstiilin materiaalin niin, että se esteettisesti soveltuu toteutukseen ja kohottaa laatua.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa sisustustekstiilejä ainakin kahdella eri tekstiilitekniikalla ja käyttää tekniikoiden vaatimia työvälineitä, koneita ja laitteita eri työvaiheissa sekä osaa viimeistellä tekstiilin käyttötarkoituksen mukaan. 	<p>Valmistusprosessin hallinta ja viimeistely</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hoitaa työvälineensä ja laitteensa ja valita käyttökelpoisimman tekniikan toteutukseen • työskentelee taloudellisesti ja ergonomisesti valitessaan materiaaleja ja työskentelytapoja • osaa käyttää lisämateriaaleja tekstiilikuitujen ohessa tarkoituksen mukaisesti niin yksittäiskappaleissa kuin pienissä sarjoissakin • osaa yhdistää sisustustekstiileihin tarvittaessa useampaa tekniikkaa samaan työhön • osaa valmistaa erillisiä tekstiilituotteita, jotka ovat osa isompaa kokonaisuutta ja niitä voidaan eri tavoin yhdistellä • osaa tehdä kankaan perusviimeistyksen kankaan käyttötarkoituksen, pintastruktuurin ja materiaalin vaatimalla tavalla • osaa hyödyntää muita tekstiilitekniikoita viimeistyksessä • osaa ommella sisustustekstiilejä ja asentaa ne paikoilleen tai ostaa palvelun alihankintana.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu sisustustekstiilien valmistamiseen liittyvistä keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi hinnoittelu mukaan lukien. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää

haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projekti-tehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

10 § Täydentävät ja viimeistelevät tekstiilitekniikat

Täydentävillä ja viimeistelevillä tekstiilitekniikoilla tarkoitetaan erilaisten sisustus-, vaatetus- ja muiden käyttö- ja koristetekstiilien erikoisviimeistystä esim. ommellen, värjäten, painaen, kirjoen, öljyten, laminoiden, dekatoiden kofreeraten tai vanuttaen. Tekstiilin viimeistelijän tarkoituksena on saada tekstiiliin entistä parempia käyttö-, kulutus- ja ulkonäköominaisuuksia ja parantaa siten tuotteen kokonais-laatua. Tekstiilin viimeistelijän työtehtävät liittyvät pääasiassa yksittäiskappaleitten ja pienten sarjojen tekemiseen pääasiassa käsityöllisin menetelmin. Joitakin viimeis-telytekniikoita kuten vanutus- ja laminointipalvelu on mahdollisuus hankkia alihankintana teollisuudesta.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia tuotteen ulkonäköön ja kestävyyyteen vaikuttavia viimeistelytapoja 	<p>Viimeistelytekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa eri viimeistelytekniikat ja osaa kuvata ja hyödyntää niitä omassa työssään tunnistaa käyttötarkoituksen ja tietää mitä ominaisuuksia tuotteelta erikoisesti vaaditaan.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tulkita mallia ja tehdä viimeistelysuunnitelman tuotteelle 	<p>Valmistuksen suunnittelu ja käsittelymenetelmän valinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa lukea ja tulkita taiteilijan mallia osaa valita tarkoituksenmukaisen, käyttökelpoisen ja taloudellisen käsittelytavan, joka lisää tuotteen käyttöarvoa ja parantaa laatua tai antaa uusia ominaisuuksia osaa käyttää käsittelymenetelmän niin, että se säilyttää alkuperäisen mallin luonteen osaa tehdä työohjeet käsiteltävään tuotteeseen osaa laatia erilaisten perinteisten ja

	<p>modernien tekstiilien viimeistelysuunnitelmia ja -ohjeita niin, että niiden perusteella pystytään valmistamaan tuote</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella käsittelymenetelmän valinnan ja kuvata tekstiilejä käyttöympäristössään • osaa dokumentoida käsittelyprosessia valokuvaten, piirtäen sekä tallentaen materiaalinäytteitä niin, että niiden avulla tuote voidaan tarvittaessa myöhemmin valmistaa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita oikeat materiaalit ja viimeistelyaineet kankaalle tai tuotteelle 	<p>Materiaalien ja viimeistelyaineiden valinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita oikeat viimeistelyaineet ja värit kuhunkin viimeisteltävään työhön • osaa valita viimeistyskemikaalit, apuaineet ja materiaalit tuotekohtaisesti huomioiden tuotteen käyttötarkoituksen ja mallin alkuperäisen luonteen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa viimeistellä käsinkudottuja, neulottuja, painettuja, värjättyjä, huovutettuja tai tehdasvalmisteisia kankaita sekä tuntee viimeistyksen tuoman lisäarvon. 	<p>Valmistusprosessin hallinta ja viimeistelyn merkitys</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huolehtia työvälineistä ja järjestää viimeistelytilan ja huolehtia ja ylläpitää ne käyttökunnossa • osaa käyttää välineitä ja -laitteita taloudellisesti ja ergonomisesti • osaa hyödyntää viimeisteltävän kankaan pintastruktuuria ja materiaalia viimeistyksessä • tietää minkä lisäarvon viimeistely antaa kankaalle tai tuotteelle ja osaa perustella mahdollisen hinnan nousun verraten sitä kohonneeseen laatuun • osaa hyödyntää muita tekstiilitekniikoita tuotteen tarkoituksenmukaisessa viimeistyksessä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan täydentävien ja viimeistelevien tekniikoiden keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa kokonainen valmistusprosessi hinnoittelu mukaan lukien. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

VALINNAISET TUTKINNON OSAT

Teollinen tekstiili

Tutkinnon suorittaja valitsee kolme osaa (§ 11–21)

11 § Langan tai kuitukankaan valmistaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee keskeiset kuitumateriaalit	Materiaalintuntemus <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">hallitsee materiaali- ja kuitutietouttaosaa tunnistaa eri kuitumateriaaleja ja tietää näiden yleiset ominaisuudet.
<ul style="list-style-type: none">hallitsee kehräämisen, karstaamisen ja neulauksen, mikäli ne liittyvät yrityksen toimintaan, sekä lisäksi yrityskohtaisesti langan tai kuitukankaan valmistamisen	Kehrääminen ja langan valmistaminen <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">hallitsee eri kehruujärjestelmät ja jatkojalostuksen tuoman lisäarvonhallitsee eri katkokehruujärjestelmien tuomat muutokset lankojen ominaisuuksiin ja hallitsee eri käyttökohteet ko. langoillehallitsee kehruujärjestelmän teorian eri koneilla, ts. tietää mitä ja miksi tapahtuuhallitsee kehrusuunnitelmanosaa käyttää oman kehruu-prosessinsa kaikkia koneita tai laitteita, esimerkiksi asettaa materiaalit koneisiin ja poistaa neosaa järjestää materiaalisyötön ja

- valvoa materiaalin oikeaa kulkua
- hallitsee venytyskenttien ja valssien puhdistamisen
 - osaa säätää koneiden toimintaa tarvittavilta osilta
 - osaa hyödyntää laitteistoissa, koneissa ja oheislaitteissa olevia valmisohjelmia.

Karstaaminen

Tutkinnon osan suorittaja

- osaa huolehtia syöttöjärjestelmän oikeasta annostelusta, käyttää karstakonetta ja valvoa ulostulevan hahtuvanauhan tai -maton laatua
- osaa tehdä esivalmistelutyöt: oikeiden materiaalien valinta, materiaali-sekoitusten tekeminen työohjeen mukaan, karstauskoneen materiaalin saannin valvominen tai säätäminen ja valmiin materiaalin siirtäminen.

Kuitukankaan valmistaminen

Tutkinnon osan suorittaja

- tuntee kuitukankaiden erilaiset valmistusprosessit
- hallitsee oman prosessinsa ja tietää eri työvaiheiden merkityksen
- osaa toimia työohjeiden mukaisesti ja käyttää koneita.

Neulaus

Tutkinnon osan suorittaja

- tuntee kuituseosten teossa, esineulauksessa ja neulauksessa käytettävät koneet ja laitteet
- tuntee koneiden säätö- ja asetusmahdollisuudet ja osaa tehdä säädöt, asetukset ja tarkastukset
- tuntee eri työvaiheissa käytettävät työmenetelmät ja osaa työvaiheisiin kuuluvat työt
- osaa lukea työmääräimiä ja toimia niiden mukaisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee keskeisimpien tuotteiden valmistustavat • osaa neulaamiseen liittyvät turva- ja laatumääräykset • tuntee valmistusprosessin eri vaiheet sekä tietää oman roolinsa valmistusprosessissa • tietää lopputuotteen käyttökohteet.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tekstiilialan toiminnan työpaikalla. 	<p>Toiminta työpisteessä ja työturvallisuus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työturvallisuusmääräykset ja ergonomiaa sekä toimii näiden mukaisesti ja huolehtii oman työpisteensä siisteydestä • osaa tehdä kussakin prosessin työvaiheessa edellytettävät testit ja osaa tehdä oikeat johtopäätökset testien tuloksista • osaa kunkin prosessin työvaiheen merkityksen • osaa toimia laadukkaasti ja arvioida omaa työtään • osaa puhdistaa koneet ja laitteet • osaa arvioida työtään, työskentelyään ja työsuorituksensa laatua.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu langan tai kuitukankaan valmistajan keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee keskeiset materiaalit ja tekstiilirakenteet 	<p>Materiaalintuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee materiaalit, langat ja lankarakenteet sekä sidosoppia.
<ul style="list-style-type: none"> hallitsee kutomakoneiden toimintaperiaatteet, kutomisen esityövaiheet sekä kutomisen ja kutomisen sidosopin 	<p>Loimaaminen ja liistaaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee lanka- ja liistausmateriaalit tuntee eri loimaustavat osaa työohjeiden mukaisesti täyttää raamin ja pujottaa langat sekä loimata laatuvaatimukset täyttävän loimitukin osaa muodostaa liistaajana osatukit ja huolehtia liistauskoneen käytöstä, mihin kuuluu langankulun ja koneen arvojen asettaminen vetopäähän osaa tehdä koneille normaalit puhdistustoimet osaa tunnistaa virhetoiminnot osaa tehdä tukituksen. <p>Niisitys ja solmiaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa tehdä niisitystyöt antelijana ja pujottajana käsin tai käyttäen automaattisia niisituskoneita tuntee sidosoppia osaa korjata niisitysvirheet osaa asentaa loimitukki-kokonaisuuden paikoilleen työpisteessä ja korjata virheet osaa solmia loimitukin osaa käyttää kutomakonetta osaa käyttää oman alueensa valmisohjelmia. <p>Kutominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee eri kuteen vireeseen vientitavat ja vireenmuodostuslaitteistot

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee koneen toiminnan • osaa käyttää kutomakonetta ja valmistaa laadukkaita tuotteita • osaa arvioida, milloin kone vaatii korjausta tai huoltoa • osaa lukea työohjeita ja myös toteuttaa niiden mukaiset säädöt koneissa sekä korjaukset lankojenkulussa tai koneasetuksissa • osaa vaihtaa pakkatukin • osaa valmistaa varsikoneelle ohjausnauhan ja asentaa sen koneeseen tai siirtää sidoksen muulla tavalla koneelle • osaa tehdä raakakudokselle kudosanalyysin.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tekstiilialan toiminnan työpaikalla. 	<p>Toiminta työpisteessä ja työturvallisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työturvallisuusmääräykset ja ergonomiaa sekä toimii näiden mukaisesti ja huolehtii oman työpisteensä siisteydestä • osaa arvioida omaa työtään, työskentelyään ja työsuorituksensa laatua.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu teollisen kudonnan keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee keskeiset materiaalit ja tekstiilirakenteet 	<p>Materiaalin tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee materiaalit, langat ja lankarakenteet sekä loimineulonnan sidosoppia tuntee lankojen materiaalit, vahvuudet, kierteisyydet ja vetolujuuden hallitsee yleiset neulosrakenteet ja tuntee niiden ominaisuuksia sekä osaa valmistaa niitä.
<ul style="list-style-type: none"> hallitsee neulonnan joko pyörökoneella, tasokoneella, sukakoneella tai loimineulekoneella tai useammalla näistä yrityksen konekannan ja tuotantotoiminnan mukaisesti 	<p>Pyörökoneneulonta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee eri neulekonetyypit ja niiden tekniset ominaisuudet sekä toimintaperiaatteet tietää koneen tiheyden ja halkaisijan vaikutukset neulokseen osaa lukea neulospiirustuksia mallin mukaan osaa yleiset neulanvaihdot ja koneasetukset osaa tarkastaa koneesta tulevan neuloksen laatustandardien mukaisesti osaa ottaa tarpeelliset neliöpaino- ja leveysnäytteet. <p>Tasokoneneulonta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa tasoneulekoneen toimintaperiaatteet tuntee tasoneulekonetyypit ja niiden ominaisuudet tuntee neulekoneiden numeroinnin hallitsee silmukanmuodostumisen periaatteen osaa vaihtaa mallin koneeseen ja korjata virheet tietää muotoonneulonnan perusteita pystyy ennakoimaan viat.

Sukkakoneneulonta

Tutkinnon osan suorittaja

- hallitsee silmukanmuodostumisen ja siihen liittyvän terminologian
- osaa antaa kaikille koneen osille merkityksen
- hallitsee konehienouden ja lanka-numeroiden yhteyden
- osaa säätää lankojen syöttöjärjestelmät ja varmistaa oikean langankulun
- hallitsee koneen eri vartija-järjestelmät
- osaa tehdä mallinvaihdon koneella
- osaa neuloa erityyppisillä neulekoneilla
- hallitsee eri neulojen valinnan kuhunkin työhön
- osaa koneen puhdistuksen
- osaa tarkastaa koneen valmistaman tuotteen
- tunnistaa korkean laadun ja hallitsee tuotekohtaiset laatuksiteerit.

Loimineulonta

Tutkinnon osan suorittaja

- hallitsee silmukanmuodostumisen ja siihen liittyvän terminologian
- osaa käyttää ja hyödyntää koneessa olevia valmisohjelmia
- tietää koneen eri osien merkityksen
- osaa käyttää loimineulekonetta ja neuloa laadukkaita tuotteita sekä arvioida, milloin kone vaatii korjausta tai huoltoa
- osaa langoittaa koneen
- osaa lukea työohjeita ja myös toteuttaa neulojalle kuuluvat, työohjeiden mukaiset muutostehtävät langoituksessa ja koneasetuksissa
- osaa vaihtaa pakkatukin
- osaa tehdä korjaukset lankojenkulussa
- osaa tehdä raakaneulokselle neulosanalyysin.

<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tekstiilialan toiminnan työpaikalla. 	<p>Toiminta työpisteessä ja työturvallisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työturvallisuusmääräykset ja ergonomiaa sekä toimii näiden mukaisesti ja huolehtii oman työpisteensä siisteydestä • osaa arvioida omaa työtään ja työsuorituksensa laatua • hallitsee tarvittavat tietojärjestelmät.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu teollisen neulonnan keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

14 § Tekstiilien jatkokäsittelyminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee yrityksen tuotanto-toiminnan mukaisen tekstiilien värjäämisen esikäsittelyineen sekä painamisen ja viimeistyksen 	<p>Värjäämisen esityökäsittelyt</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa esikäsitellä eri tekstiilimateriaalit jatkoprosessin edellyttämällä tavalla • osaa tehdä esikäsittelevä vaihe työohjeiden ja määräysten mukaan • osaa käyttää esikäsittelevätyön kokonaisuuteen kuuluvia koneita • osaa annostella kemikaaleja ja tuntee niiden merkityksen prosessissa. <p>Värjääminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa värjätä eri tekstiilimateriaalit jatkokäytön edellyttämällä tavalla • osaa tehdä värjäysvaiheet työ-

	<p>ohjeiden ja määräysten mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää värjäystyön kokonaisuuteen kuuluvia koneita • osaa punnita värit, annostella kemikaalit sekä tehdä korjausreseptit. <p>Painaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa painaa eri tekstiilimateriaalit jatkokäytön edellyttämällä tavalla • osaa valmistaa painokaaviot • osaa tehdä paino- ja kaaviotyövaiheet työohjeiden ja määräysten mukaan • osaa käyttää paino- ja kaaviotyön kokonaisuuteen kuuluvia koneita • osaa punnita värit, annostella kemikaalit sekä tehdä korjausreseptit ja tuntee niiden merkitykset prosessissa. <p>Viimeisteleminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa viimeistellä eri tekstiilimateriaalit jatkokäytön edellyttämällä tavalla • osaa tehdä viimeistelyvaiheet työohjeiden ja määräysten mukaan • osaa käyttää viimeistelytyön kokonaisuuteen kuuluvia koneita • osaa annostella kemikaaleja ja tuntee niiden merkitykset prosessissa.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee työprosessin työpaikalla. 	<p>Työprosessin hallinta ja työturvallisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa korkean laadun ja osaa tarkastaa lopputuloksen • hallitsee tietojärjestelmien käytön tarvittavin osin • hallitsee itsenäisen vianetsinnän, yksinkertaiset korjaukset ja päivittäisen huollon • hallitsee työkokonaisuuteen kuulu-

	<p>vat tarvikkeiden siirrot ja työkohteen järjestyksen ylläpidon</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee käyttämiensä kemikaalien työturvallisuusmääräykset.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu teollisen tekstiilin jatkokäsittelyn keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

15 § Tekstiilien testaaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa yleisimmät tekstiili- ja vaatetusalan käyttämät kuitu-, lanka- ja kangasmateriaalit 	<p>Materiaalien tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa yleisimmät tekstiili- ja vaatetusalan käyttämät kuituraaka-aineet ja osaa kuvailla kuituraaka-aineiden yleisimpiä ominaisuuksia • osaa yleisimmät kuituraaka-aineiden tunnistamistavat sekä tunnistaa yleisimmät lankarakenteet ja lankojen merkintätavat • osaa mitata lankanumeron, kierremäärän sekä kierresuunnan.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvailla yleisimpien materiaalien tavanomaisimpia ominaisuuksia ja näiden ominaisuuksien mittausten menetelmiä • pystyy vertailemaan ja arvioimaan käyttämiään tekstiilimateriaaleja saamiensa mittaustulosten perusteella. 	<p>Tekstiilien testaaminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa testata tekstiilimateriaaleja siten, että hän</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää lankojen lujuus- ja venymäominaisuuksien merkityksen ja osaa arvioida ja vertailla saamiaan mittaustuloksia • tunnistaa eri tasomaisia tekstiilimateriaaleja ja osaa kuvailla tasomaisten tekstiilimateriaalien

	<p>yleisimpiä ominaisuuksia</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee materiaalien neliö- ja juoksumetrimassan, tiheyden ja leveyden määrittämisen • ymmärtää tasomaisten tekstiilimateriaalien eri lujuusominaisuuksien ja värinkestojen sekä mittamuutoksien merkityksen ja osaa arvioida ja vertailla saamiaan mittaustuloksia.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilin testaamisen keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

16 § Kunnossapidon perusosaaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää, että kunnossapidolla pyritään konekokonaisuuksien mahdollisimman suureen käytettävyyteen sekä pitkään käyttöikään 	<p>Kunnossapidon perusosaaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee toiminnan taloudellisuuden, tuottavuuden ja korkealuokkaisen tuotteen tekemisen perusteet ja ottaa ne työssään huomioon • hallitsee ennakoivan konehuollon merkityksen laaturavoitteiselle toiminnalle • hallitsee kunnossapidon pääperiaatteet ja perustoiminnot • osaa ottaa huomioon ekologiset ja ympäristönsuojelulliset asiat • hallitsee kunnossapitokirjanpidon • osaa kone- ja metallitekniikan perusteet

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea teknisiä piirustuksia ja toimia niiden pohjalta • osaa hydrauliiikan ja pneumatiikan perusteet • osaa lukea kaavioita ja pystyy päättämään yksinkertaisten järjestelmien ohjaustavan, toimintatavan ja säätöjen vaikutukset sekä paikallistamaan häiriöt ja näiden syyt • osaa sähkötekniikan perusteet • hallitsee sähköturvallisuusmääräykset oman työyksikkönsä alueelta • hallitsee sähkötekniikan perussuureet ja niiden väliset riippuvuus-suhteet • tuntee sähkötekniikan ja elektronian perusrakenneosat ja yleiset komponentit merkityksineen • ymmärtää, että koneiden huolto on jatkuvaa, säännöllistä ja ennaltaehkäisevää toimintaa • tuntee työturvallisuusmääräykset ja toimii niiden mukaan.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastattelulla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

17 § Langan ja kuitukankaan valmistamiseen liittyvien koneiden kunnossapito

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• hallitsee langan ja kuitukankaan valmistusprosessit ja niissä käytettyjen koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteet• osaa yrityskohtaisesti huoltaa ja korjata koneissa ja laitteissa ilmenevät yleisimmät viat.	<p>Koneiden kunnossapito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa korjata ja huoltaa kuitujen avaukseen ja sekoittamiseen käytettävät koneet ja laitteet• osaa korjata ja huoltaa kuitujen karstaamiseen ja esilangan tekemiseen liittyvät koneet ja laitteet. <p>Kehräminen ja langan valmistaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa korjata ja huoltaa langan kehruuseen liittyvät koneet ja laitteet• osaa kehrätä ja valmistaa lankaa• osaa korjata ja huoltaa langan puolaamiseen liittyvät koneet ja laitteet. <p>Kuitukankaan valmistamiseen liittyvä neulaus</p> <p>Avauksen ja sekoituksen sekä karstauksen kunnossapidon lisäksi tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa käyttää neulauskonetta• osaa neulauskoneiden huolto- ja korjausjärjestelmät• osaa neulauskoneen voiteluun liittyvät asiat öljyalaatuineen• tuntee ja osaa huoltaa ja korjata neulauskoneiden pneumaattiset järjestelmät• tuntee neulauskoneen käyttöön liittyvät vartiointijärjestelmät ja niiden ilmaisimet• osaa neulauskoneen ajoitukseen ja säätöön liittyvät asiat• osaa turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti• osaa huoltaa ja korjata neulauskoneen

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee neulauskoneiden tietojärjestelmät ja keskeisimmät ohjausjärjestelmät • osaa tehdä ohjausjärjestelmän vikamäärityksen • tuntee neulauskoneiden sähkölaitteet ja niiden toimintatavan • pystyy tekemään vikamäärityksen: sähköinen/mekaaninen • tuntee neulauskoneiden hydrauliset laitteet ja osaa korjata ne • osaa korjata neulauskoneiden voimansiirtojärjestelmät, vaihde- laatikot, kulmavaihteet, tunkit ja kytkimet • tuntee neulauskoneiden runkoratkaisut • tuntee oman roolinsa valmistusprosessissa ja osaa arvioida omaa työtään sekä työsuorituksensa laatua.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee oman ammattialueensa koneissa ja laitteissa käytettävät tekniikat • osaa asentaa, huoltaa, korjata ja säätää koneet sekä valmistaa tuotteita niiltä vaadittavien laatuvaatimusten mukaisesti • osaa sidosopin perusteet ja on hankkinut tarvittavan lankatietouden. 	<p>Koneiden ja laitteiden perustekniikka</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kutomon koko prosessin: esityöt, kutomisen ja tarkastamisen • tietää koneen eri osien merkityksen ja osaa huoltaa, korjata ja vaihtaa osat • hallitsee koneen vartijajärjestelmät ja osaa päätellä konepysähdyksen syyn • hallitsee tuotekohtaiset laatuvaatimukset ja osaa verrata tuotetta siltä vaadittaviin laatuvaatimuksiin • osaa asentaa kutomakoneen toimintakuntoon ja ajoituskaavion pohjalta eri kone-elimet toimimaan oikea-aikaisesti • osaa poistaa tai korjata kudonnassa syntyvät virheet. <p>Esityöt</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee liistaus- ja loimaustavat • osaa tehdä niisityksen eri työvaiheet • osaa huoltaa ja korjata esityövaiheiden koneet ja laitteet. <p>Kutominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa asentaa uuden artikkelin koneeseen ja tehdä kaikki tarvittavat säädöt • osaa solmia uuden tukin koneeseen • osaa purkaa, tarkistaa ja huoltaa, mm. voidella, sekä koota koneen eri osat • osaa tehdä kudonnan kaikki kone-säädöt ajoituskaavion pohjalta • osaa asettaa koneeseen uuden laadun tai mallin ja käyttää mallin-suunnittelulaitteistoa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

19 § Nelomon koneiden kunnossapito

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• hallitsee oman ammattialueensa koneissa ja laitteissa käytettävät tekniikat• osaa asentaa, huoltaa, korjata ja säätää koneet sekä valmistaa tuotteita niiltä vaadittavien laatu- tavoitteiden mukaisesti• osaa sidosopin perusteet ja on hankkinut tarvittavan lankatietouden.	<p>Pyörökoneiden kunnossapito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• pitää konekohtaista kunnossapitokirjaa• tuntee eri öljyalaadut ja niiden käyttökohteet• tuntee eri öljyamisautomaatit ja niiden säätöjärjestelmät, keskusvoitelujärjestelmät sekä paineilmlaitteet• tuntee eri koneiden neula- ja platinatyypit siten, että hän osaa ajoissa päätellä niiden puhdistus- ja uusimistarpeen• tuntee pyörökoneen langan, neulanvartijoiden ja muiden hälytyslaitteiden toimintaperiaatteet ja pystyy testaamaan ja korjaamaan niitä• tuntee koneiden normaalin käyntiäänen ja pystyy paikallistamaan häiriöäännet ajoissa, ennen kuin suuri vahinko pääsee tapahtumaan. <p>Tasokoneiden kunnossapito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• hallitsee tuotteen valmistamisen ”langasta paidaksi”• hallitsee ohjelmointikielen ja

ohjelmointilaitteen

- osaa muokata valmisohjelmia
- pystyy vuorovaikutukseen suunnittelijoiden kanssa
- tuntee koneiden mekanismit ja pystyy ennakoimaan korjaus- ja säätötarpeet
- tuntee voitelukaaviot ja öljyلاادut
- pystyy tarkastamaan tuotteen ja arvioimaan sen laatua.

Sukkakoneiden kunnossapito

Tutkinnon osan suorittaja

- hallitsee silmukanmuodostumisen ja terminologian
- osaa antaa kaikille koneen osille merkityksen
- hallitsee konehienouden ja lankanumeroiden yhteyden
- osaa säätää lankojen syöttöjärjestelmät ja varmistaa oikean langankulun
- osaa neuloa erityyppisillä neulekoneilla
- hallitsee eri neulojen valinnan kuhunkin työhön
- osaa koneen puhdistuksen
- osaa kirjata tuotteet tietokantaan
- tunnistaa korkean laadun ja hallitsee tuotekohtaiset laatukriteerit
- osaa purkaa, tarkistaa ja huoltaa, mm. voidella ja koota eri koneen osat
- pystyy tarkastamaan tuotteen ja arvioimaan sen laatua.

Loimineulekoneiden kunnossapito

Tutkinnon osan suorittaja

- hallitsee loimineulonnan sidosoppia ja silmukanmuodostumisen termeineen sekä osaa lukea sidospöirroksia ja tuotekortteja
- hallitsee oman ammattialueensa koneissa ja laitteissa käytettävät tekniikat

	<ul style="list-style-type: none"> • tietää koneen eri osien merkityksen ja toimintaperiaatteen ja osaa korjata niitä tarvittavilta osin • osaa käyttää loimineulekoneita • osaa korjata ja säätää neuloksen vedon ja loimenpäästäjäjärjestelmät • osaa langoittaa koneen ja suorittaa mallinvaihdon sekä laadunvaihdon • hallitsee eri vartijat koneessa • osaa paikallistaa häiriölähteen tai vian koneessa • osaa asentaa, huoltaa, korjata ja säätää koneet valmistamaan tuotteita niiltä edellytettävällä laatutasolla • osaa tehdä tarvittavat huoltotoimet koneelle • osaa arvioida tuotteiden laadun • tuntee työturvallisuusmääräykset ja ergonomiaa sekä toimii näiden mukaisesti ja huolehtii oman työympäristönsä siisteydestä.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritystoiminta).

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa korjata ja huoltaa esikäsittelyyn, värjäämiseen, painamiseen ja viimeistelyyn käytettävien koneiden ja laitteiden mekaaniset, hydrauliset sekä pneumaattiset toiminnot • osaa käyttää näitä koneita. 	<p>Jatkokäsittelyssä käytettävien koneiden kunnossapito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee jatkokäsittelyn prosessit sekä eri työvaiheissa käytettävät työmenetelmät • osaa ennakoida koneiden huolto-tarpeen ja tehdä huollot • tuntee koneiden sähkölaitteet sekä niiden toimintatavan • pystyy tunnistamaan ja korjaamaan koneiden mekaaniset, hydrauliset sekä pneumaattiset viat • hallitsee tietojärjestelmien käytön tarvittavin osin • osaa varmistaa koneen käynti-kuntoisuuden korjauksen tai huollon jälkeen • tuntee voiteluaineet ja niiden ominaisuudet sekä osaa valita oikean voiteluaineen kohteeseen • tuntee työturvallisuusmääräykset ja osaa toimia niiden mukaan • tuntee käyttämiensä kemikaalien käyttöturvaviedotteet.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastattelulla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää oman ammattialueensa valmisohjelmia sekä elektronisia ohjausjärjestelmiä ja muita tuotannon ja laadunvalvonnan käyttämiä tiedonsiirto- ja tallennusjärjestelmiä • ymmärtää oman ammattialueensa tietotekniikan ja -koneiden merkityksen ja mahdollisuudet. 	<p>Oman ammattialueen tietotekniikan hallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käsitellä tiedostoja eli hakea ja kirjata tietoja tuotantotapahtumista, tulostaa tietoja, tallentaa sekä kopioida ja toimittaa eteenpäin käyttäen omaa tiedonsiirtojärjestelmää • osaa käyttää omassa työssään tietotekniikkaa koneiden asetusten tekemiseen, mallien muokkaamiseen ja tiedonsiirtoon valmisohjelmien avulla • osaa käyttää oman yrityksensä elektronisia ohjausjärjestelmiä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit. Näyttö muodostuu tekstiilialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon keskeisimmistä työtehtävistä ja sen tulee muodostaa looginen valmistusprosessi. Tuote tehdään valmiiksi sisältäen viimeistelyn ja hinnoittelun. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan tuotantotalous ja yritys-toiminta).

KAIKILLE VAPAASTI VALITTAVA TUTKINNON OSA

22 § Yrittäjyys

Tutkinnon suorittaja on oikeutettu vapaasti liittämään yrittäjyyden osaksi tutkintoaan. Tämän vapaasti valittavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit edellyttävät seuraavia asioita:

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä• osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi.
<ul style="list-style-type: none">• osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymiä ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta• osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys• on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista.
<ul style="list-style-type: none">• tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen	<p>Liikeidean laadinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella

	<p>asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideaansa onnistumisen mahdollisuuksia.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen 	<p>Taloudellinen toiminta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja hinnoitella palveluja myös markkinalähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosennusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asiantuntijapalveluja. 	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua.
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttönä toimii oman yrityksen alustava liikeidea täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja raporteilla sekä prosessin aikana tapahtunutta toimintaa kuvaavilla dokumenteilla. Näyttönä tulee myös olla tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehityssuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä keskustelulla, jossa tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä.

Tekstiilialan kuvaus

Tekstiilialalla on monia mahdollisuuksia. Ilmastomme vaatii suojaa ja lämmintä, ja lisäksi haluamme tehdä tekstiileillä ympäristömme viihtyisäksi, toimivaksi ja turvallisiksi. Jokainen sukupolvi ja kulttuuri luovat omat tekstiilinsä, pukeutuvat niihin, sisustavat ja muokkaavat niillä ympäristöään. Tekstiilin ammattilainen selviytyy muuttuvissa oloissa suuntaamalla omaa tuotantoaan ja kehittämällä jatkuvasti toimintatapojaan, enää ei riitä pelkkä tekstiilin tekeminen, vaan tekstiilialan muutokset on havaittava ja on vastattava alan jatkuviin muutoksiin.

Tekstiilien tekeminen mielletään yleensä vain luovaksi suunnitteluprosessiksi, mutta tekstiilien tuottaminen on uskomattoman mielenkiintoinen prosessi, joka tarjoaa monenlaisia tehtäviä: tuote- ja tuotannonsuunnittelua, tekstiilien tekemistä erilaisilla tekniikoilla moninaisista materiaaleista ja useisiin käyttökohteisiin. Tekstiilien viimeistykset, testaamiset, markkinointi ja myynti tarjoavat tekstiilialan työpaikkoja samoin kuin tekstiilien hoito ja huolto. Perinteisten käyttö-, koriste- ja taidetekstiilien lisäksi viimevuosina on kasvanut teknisten sekä hygieni- ja sairaalatekstiilien osuus. Teknisiä tekstiilejä käytetään esim. autoteollisuudessa air bageissä ja puskurin sisällä vaimentamassa törmäyksen voimaa kolarissa. Lankojen ja kankaiden raaka-aineita kehitetään ja parannetaan jatkuvasti, koska työ-, urheilu- ja ulkoiluvaatteet vaativat materiaaleilta erikoisominaisuuksia.

Tekstiilin ammattilainen voi valita joko teollisen tai käsi- ja taideteollisen tekstiilin ja pätevöityä siinä valitsemallaan alueella. Tekstiilin ammattilainen voi niin teollisen kuin käsi- ja taideteollisen tekstiilin puolella valita perinteisistä tekstiilitekniikoista kudonnan, värjäyksen tai kankaanpainannon tai erikoistua teollisella puolella langan tai kuitukankaan valmistamiseen, neulontaan, tekstiilien jatkokäsittelyyn, testaamiseen tai alan koneiden kunnossapitoon. Käsi- ja taideteollisuudessa on mahdollista valita huovutus, tekstiilin erikoistekniikat, sisustustekstiilien valmistaminen, täydentävät ja viimeistelevät tekstiilitekniikat tai tekstiilien säilyttävä huolto. Ammattilainen voi lisäksi pätevöityä yritystoiminnassa tai tekstiilialaa tukevassa toiminnassa.

Tekstiilin tekeminen on työvaltaista kädentaitoa vaativaa uniikkien, mallikappaleiden tai piensarjojen tekemistä, tekstiilialan palvelua tai tekemisen ohjausta, testaamista ja laadunvalvontaa, osaamista aina kuidun kehittämisestä valmiiksi tuotteeksi sekä edelleen sen markkinoimista, myymistä ja huoltoa. Olemme luoneet tekstiilille uusia mahdollisuuksia taiteessa, mainoksissa, muodissa, pukeutumisessa ja urheilussa ja jatkuvasti kehittäneet teknisiä tekstiilejä, viiroja, suodattimia, rakennus-, liikenne-, sairaala- ja älytekstiilejä, jotka mahdollistavat erilaisia tuotantoprosesseja suurissa, keskisuurissa ja pienissä yrityksissä. Tekstiilialan ammattilaisella on mahdollisuus toimia joko suurtuotannossa tekstiilitiimissä erikoistuneena kapeaan osaamisalueeseen kehräämössä, kutomossa, neulaamossa, kuitukangastehtaassa, neulomossa, tekstiilipainossa, värjäämössä, viimeistämössä tai käsi- ja taideteollisuudessa monilla eri toimialoilla ja ammateissa tai omassa yrityksessä moniosajana. Hän voi toimia sopimusvalmistajana isommalle tekstiiliyritykselle tai valmistuttaa päämiehenä eri yrityksillä omia tuotteitaan. Käsiteollinen

tekstiili on lisäksi merkittävä sivuelinkeino monille, ja siitä voi saada tarvittavaa sivuansiota, joka mahdollistaa haja-asutusalueella elämisen.

Tekstiilialalla työskentely perustuu asiakaslähtöiseen toimintatapaan, oman tuotteen tai palvelun tarjoamiseen, jolloin työskentelyssä korostuvat yksilöllinen tekeminen, kädentaidot sekä tuotteiden korkeatasoinen suunnittelu ja valmistus, idean saattaminen valmistukseen sekä valmistusprosessin hallinta. Toiminta voi olla yhteistyötä tuotannon eri tahojen kanssa, mikä vaatii viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, kieli- ja kulttuuriosaamista sekä toisen työn kunnioittamista ja suvaitsevaisuutta.

Mahdollisuudet toimia kansainvälisesti lisääntyvät, kansainväliset näyttelyt, messut, osto- ja myyntitapahtumat tarjoavat tekstiiliyrittäjille mahdollisuuden tutustua markkinoihin, saada uusia tietoja sekä esitellä omaa osaamistaan. Kielitaito ja hyvä kommunikointikyky avaavat yhteistyömahdollisuuksia ja materiaalien ja koneiden hankinta-, huolto- ja kunnossapitotoiminta edellyttävät ammatti-osaamiseen liittyvää kielitaitoa. Tekstiilin ammattilaisen työssä korostuvat käyttökelpoisuus, korkea laatu, taloudellisuus, esteettisyys ja ympäristöystävällisyys.

Tekstiilialan vetovoima ja mahdollisuudet, menestystekijät ovat sekä suunnittelun että valmistuksen laatu, yksilöllisyys ja perinne. Verkostoituminen alalla antaa mahdollisuuksia toimia yhteistyössä eri alojen kanssa sekä tuotteistaa korkeatasoisia ja haluttuja tuotteita ja palveluita. Nykyinen näyttötutkintoperusteinen koulutus mahdollistaa opiskelun ja näyttöjen henkilökohtaistamisen ja suo siten hyvät mahdollisuudet kehittää yksilöllisiä tekstiilialan tuotteita ja palveluja paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Alalla on olennaista yrittäjämäinen ja innovatiivinen toiminta. Tekstiiliala elää nykyajassa ponnistaen vankalta pohjalta. Luovuus, ennakkoluulottomuus ja vahva osaaminen varmistavat muodoiltaan, väreiltään ja aiheiltaan laajan ja laadukkaan tekstiilituotteiden valikoiman.